10 / 2026
Nº 56

RAMY KULTURY

październik

ISSN 2720-2259

Cisza przed koncertem

Michał Czachowski na inauguracji Śląskiej Jesieni Gitarowej

TYCHY DOBRE MIEJSCE

75 lat miasta TYCHY

weź mnie ze sobą!

BEZPŁATNY tyski miesięcznik kulturalny

Słowem wstępu

Po tegorocznej Gali Kultury wiem już, że wstępniaki do „Ram Kultury" powinien pisać Grzegorz Krzysztofik, który po odebraniu nagrody z rąk prezydenta Macieja Gramatyki wyrecytował z pamięci całe nasze kalendarium. Grzegorzu, nasze łamy (czy raczej „Ramy") są dla Ciebie zawsze otwarte. O Gali Kultury i laureatach tegorocznych Nagród Prezydenta Miasta Tychy w Dziedzinie Kultury można przeczytać więcej wewnątrz numeru.

Październikowy numer, który oddajemy w Państwa ręce, jest nieco obszerniejszy niż zazwyczaj, gdyż październik to tradycyjnie miesiąc festiwali. Mamy więc LOGOS FEST – edycję Szekspir, Auksodrone, z fenomenalnym repertuarem, i oczywiście nie mogło zabraknąć Śląskiej Jesieni Gitarowej wraz z towarzyszącym jej Międzynarodowym Konkursem Gitarowym, które od 40 lat odbywają się w Tychach. Z okazji jubileuszu w Muzeum Miejskim zostanie zaprezentowana wyjątkowa wystawa, przypominająca historię festiwalu i jego najważniejsze momenty. Tradycyjnie podczas festiwalu usłyszymy także prawykonanie nowego utworu autorstwa hiszpańskiego kompozytora Joségo Maríi Sáncheza-Verdú – La nave de Teseo, które połączy festiwalową tradycję z nowym spojrzeniem na współczesną muzykę gitarową.

Repertuar każdego z wymienionych festiwali pęka w szwach od znakomitości. Odsyłam do kalendarium i rezerwacji biletów (tam, gdzie jeszcze są dostępne). Myślę że warto urządzić sobie w październiku koncertowo-teatralny maraton. Przypomnę też delikatnie, że jeśli jesteście posiadaczami AZetki, czyli tyskiej karty mieszkańca, bilety na te wspaniałe wydarzenia kupicie ze zniżką. A jeśli jeszcze jej nie macie – czas to nadrobić. Nowy sezon artystyczny dopiero się rozpoczął.

Sylwia Witman

Wydawca: Miejskie Centrum Kultury w Tychach, ul. Bohaterów Warszawy 26, 43-100 Tychy, tel. 32 438 20 61, e-mail: redakcja@mck.tychy.pl **Redaktor naczelna:** Sylwia Witman, e-mail: ramykultury@kultura.tychy.pl **Zespół:** Daria Gawrońska, Agnieszka Lakner, Małgorzata Król, Anna Mrówczyńska, Justyna Stolfik-Binda, Wojciech Wieczorek **Korekta:** Agnieszka Tabor **Layout:** Aleksandra Krupa i Bartek Witański Blank Studio, Marcin Kasperek KlarStudio **Skład i łamanie:** Marcin Kasperek KlarStudio **Druk:** Drukarnia AAPrint, Mikołów **Nakład:** 3000 egz. **Foto na okładce:** Iwaszko Fotografia

Festiwalowy październik

POLECAMY

Tychy doskonale potrafią wykorzystać jesień. Gdy dni stają się krótsze, to najlepszy moment, by wyjść z domu i dać się zauroczyć sztuce. Gorąco zapraszam Państwa do wspólnego spędzenia tego miesiąca przy muzyce, teatrze i słowie.

Październikowy kalendarz otworzy Auksodrone – festiwal, który od lat udowadnia, że muzyka współczesna nie zna granic i bez trudu łączy różne gatunki, artystów oraz publiczność. Wydarzenie to jest nierozerwalnie związane z Tychami i naszą Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy AUKSO pod dyrekcją maestro Marka Mosia.

W dniach 6–11 października zapraszam do Teatru Małego na XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Trzynasta edycja imprezy zostanie poświęcona twórczości Williama Szekspira. To wyjątkowe święto przypomina o sile słowa – o tym, że dobrze opowiedziana historia wciąż potrafi poruszyć, skłonić do refleksji i zmienić nasze spojrzenie na świat.

Kolejnym punktem programu będzie wydarzenie wpisane w tożsamość Tychów od czterech dekad. Od 17 do 24 października odbędzie się XX Śląska Jesień Gitarowa. Program obfituje w kilkanaście koncertów z udziałem około dwustu artystów – wystąpią mistrzowie gitary klasycznej, jazzowej oraz flamenco. Zaplanowano także konkurs młodych gitarzystów, prezentacje instrumentów, wykłady i warsztaty. Ten piękny jubileusz to ogromny powód do dumy dla nas wszystkich. Historia festiwalu zostanie zaprezentowana na wystawie *40 lat Śląskiej Jesieni Gitarowej* w Muzeum Miejskim w Tychach (wernisaż 16 października).

Te wydarzenia to coś więcej niż tylko kolejne punkty w kalendarzu. Stanowią dowód na to, że w Tychach kultura ma swoje stałe, mocne miejsce. Nasze festiwale przyciągają wybitnych artystów oraz gości z całej Polski i zagranicy, ale tworzymy je przede wszystkim z myślą o mieszkańcach – by każdy z nas miał dostęp do sztuki na najwyższym poziomie tuż obok domu.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z programem i wybrania wydarzeń dla siebie. Do zobaczenia na festiwalowych szlakach.

Maciej Gramatyka
Prezydent Miasta Tychy

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego

MIEJSKIE CENTRUM KULTURY W TYCHACH
ul. Bohaterów Warszawy 26
43-100 Tychy
32 438 20 61
kultura.tychy.pl

AUKSO — ORKIESTRA KAMERALNA MIASTA TYCHY
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16
43-100 Tychy
32 479 19 50
aukso.pl

MUZEUM MIEJSKIE W TYCHACH
Pl. Wolności 1
43-100 Tychy
32 327 18 20
muzeum.tychy.pl

TEATR MAŁY W TYCHACH
ul. ks. kard. A. Hlonda 1
43-100 Tychy
32 227 20 67
teatrmaly.tychy.pl

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W TYCHACH
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16
43-100 Tychy
32 227 04 54
mbp.tychy.pl

Foto: Tomasz Dziubany

Mozaika osobowości

TYSKA GALA KULTURY

Aktor, mim i muzyk w jednej osobie, legendarny nauczyciel tańca, fotografik oraz twórca słynnych mozaik – to laureaci tegorocznych Nagród Prezydenta Miasta Tychy w Dziedzinie Kultury. Przyznano też tytuł Tyskiego Mecenasa Kultury.

Za nami Tyska Gala Kultury, podczas której uhonorowano twórców z imponującym dorobkiem artystycznym. Na scenie Teatru Małego nagrody wręczyli prezydent Tychów Maciej Gramatyka oraz przewodniczący Rady Miejskiej Wojciech Czarnota.

Jako pierwszy na scenie pojawił się przedstawiciel instytucji wyróżnionej tytułem Tyski Mecenas Kultury. Tytuł ten przyznawany jest od zeszłego roku i tym razem przypadł Tichauer Art Gallery. Ta niepubliczna instytucja kultury działa od 2020 roku i jest zlokalizowana w imponujących wnętrzach zabytkowego Browaru Obywatelskiego. Dotychczas zorganizowane wystawy przyciągały z całej Polski publiczność pragnącą obcować z dziełami Beksińskiego, Dwurnika, Picassa czy Chagalla. Galeria otwiera się też na młodą sztukę, wspiera lokalne środowisko artystyczne, współpracuje z tyskimi placówkami oświatowymi. Tytuł Tyskiego Mecenasa Kultury dla Tichauer Art Gallery odebrał prezes Viktor Mokwa.

Nagrodę Prezydenta Miasta Tychy w Dziedzinie Kultury za upowszechnianie kultury otrzymał w tym roku Piotr Grzesiak. To pedagog, który od czterdziestu pięciu lat pracuje z kolejnymi pokoleniami młodych Tyszan, pomaga im odkrywać talenty i rozwijać taneczne pasje. Kierował zespołami Paka, Mini Paka, Kropa, Spinka, Spinka Band i Gajdziocek. Jego grupy zdobywały nagrody na ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach. Pracuje także z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami, łącząc edukację artystyczną z integracją społeczną. To instruktor odznaczający się niezwykłą charyzmą, ale też tytan pracy, czego wymaga również od swoich uczniów. To zresztą oni – jego wychowankowie – złożyli wniosek o nagrodę dla Piotra Grzesiaka. „To oznacza, że nie tylko wybaczyli mi moje metody, ale być może nawet są mi wdzięczni" – żartował, odbierając nagrodę.

Za twórczość artystyczną nagrodę odebrał w tym roku Grzegorz Krzysztofik, fotograf, który od lat dokumentuje wydarzenia kulturalne w Tychach. Współpracuje m.in. z AUKSO – Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy, Teatrem Małym i Muzeum Miejskim, wyspecjalizował się w fotografii koncertowej i scenicznej. Zasłynął autorskim projektem *Śląsk taneczny*, w którym ukazał swój zachwyt pięknem ruchu ludzkiego ciała i pięknem górnośląskiego krajobrazu. Zrealizował też projekt *Edu.dance*, przez pół roku dokumentując pracę grupy dzieci z niepełnosprawnościami nad spektaklem teatralnym. Zamiast klasycznych podziękowań Grzegorz Krzysztofik gorąco zachęcał ze sceny do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w mieście, wykazując się niewiarygodną wprost znajomością kalendarza wydarzeń w Tychach.

Tytuł Tyskiego Ambasadora Kultury otrzymał – jako piąta osoba uhonorowana tym wyróżnieniem – Ireneusz Krosny, najsłynniejszy polski mim, który od ponad trzech dekad bawi i wzrusza publiczność w całej Polsce i poza jej granicami. Przez cały ten czas pozostaje jednak silnie związany z Tychami. Jak podkreślał, to właśnie w Teatrze Małym zaczęła się jego przygoda ze sceną. Tu po raz pierwszy zobaczył przedstawienie teatru Migreska, tutaj pod okiem Zbigniewa Skorka zdobywał pierwsze doświadczenia. Ireneusz Krosny chętnie sam dzieli się swoim doświadczeniem z dziećmi i młodzieżą podczas warsztatów i zajęć edukacyjnych.

W roku siedemdziesięciopięciolecia nadania Tychom praw miejskich Prezydent Miasta Tychy przyznał też specjalną nagrodę, którą uhonorował Franciszka Wyleżucha. Dziewięćdziesięciopięcioletni malarz i grafik odebrał symboliczną statuetkę AZetkę (zaprojektowaną przez Tomasza Wenklara). Franciszek Wyleżuch to autor m.in. zrealizowanych w latach 60. i 70. ubiegłego wieku słynnych tyskich mozaik, które do dzisiaj można oglądać m.in. na elewacji Teatru Małego, w holu III Liceum Ogólnokształcącego czy przy Zespole Szkół nr 4 (mozaika przeniesiona z dawnego Zakładu Elektroniki Górniczej).

Warto dodać, że mozaiki są wiodącym motywem zarówno w logo jubileuszu siedemdziesięciopięciolecia nadania Tychom praw miejskich, jak i filmie, który powstał z tej okazji. Są też piękną metaforą, dzisiejsze Tychy są mozaiką, tworzoną z połączenia tego, co stare i nowe, zbudowaną ze współpracy ludzi o różnym pochodzeniu i różnych talentach.

Po wręczeniu nagród odbył się przedpremierowy pokaz spektaklu *MUMIO czarno-białe*. Jego premiera miała miejsce 19 września, a ponownie będzie można go zobaczyć w Tychach w noc sylwestrową.

Sylwia Witman

Niespokojna dusza flamenco

ROZMOWA Z MICHAŁEM CZACHOWSKIM

Indialucia – projekt muzyczny, stworzony przez Michała Czachowskiego i skupiający muzyków z Polski, Indii, Hiszpanii i Włoch – działa i budzi uznanie na całym świecie już od ponad dwudziestu lat. Grupa Indialucia wystąpi w Mediatece podczas koncertu inauguracyjnego XX edycji Śląskiej Jesieni Gitarowej. Michał Czachowski zagrał też w Studiu Radia Katowice koncert zwiastujący festiwal (wraz z perkusistą Krzysztofem Nowakowskim). Ze Śląską Jesienią Gitarową muzyk związany jest od lat.

Rozmawiamy po koncercie-zwiastunie XX edycji Śląskiej Jesieni Gitarowej w Polskim Radiu Katowice. Jak wyglądał Pana dzisiejszy dzień? Czy w dniu koncertu ma Pan swoje określone zwyczaje, „rytuały”? Rutynę, której trzyma się zawsze przed występem?

Dzień koncertu? Najpierw śniadanie i jakaś dobra gitara w tle – najlepiej ktoś, kto od razu przypomni mi, po co właściwie to wszystko robię. Potem pakuję instrument, ubrania i rzecz absolutnie strategiczną: przybornik do paznokci. U gitarzysty paznokcie to właściwie część instrumentu, więc przed koncertem muszą być w idealnym stanie. Dobra długość, odpowiedni kształt i pewność, że nic nie pęknie w najmniej odpowiednim momencie. Zwykle sam prowadzę samochód, a dłonie na kierownicy inaczej układają się niż na gitarze. Dzisiaj miałem luksus jazdy pociągiem, więc ostatni „serwis techniczny” paznokci zrobiłem po drodze. Ale tak naprawdę, przed koncertem bardzo potrzebuję chwili ciszy. Rozgrzewam ręce, sprawdzam instrument, ale przede wszystkim próbuję wyłączyć cały zewnętrzny hałas. Czasem medytuję, czasem po prostu siedzę w ciszy. Chodzi o to, żeby pozbyć się myśli i poczuć muzykę, jeszcze zanim wyjdzie się na scenę. Najlepsze koncerty zaczynają się dla mnie właśnie wtedy – kilka minut przed pierwszym dźwiękiem gitary.

Czy pamięta Pan swoje pierwsze spotkanie ze Śląską Jesienią Gitarową?

Tak, bo to była pierwsza edycja tego wydarzenia. Mówimy o roku 1986, miałem wówczas dwanaście lat i dopiero miesiąc wcześniej zacząłem grać na gitarze. Byłem na koncercie finałowym, kiedy wygrała Nicola Hall, świetnie pamiętam te emocje, które mi towarzyszyły, poczucie, że biorę udział w czymś wyjątkowym. To była w ogóle moja pierwsza styczność z Tychami, w których mieszkałem potem przez większość swojego życia. Kto wie, czy zostałbym w ogóle gitarzystą, gdybym nie był obecny wtedy na festiwalu – to było dla mnie wielkie przeżycie.

Fascynację muzyką flamenco wyniósł Pan z domu rodzinnego.

Historia flamenco w mojej rodzinie ma swój początek w Sewilli, do której na studiach wyjechał mój ojciec – mówimy o latach 70., kiedy Sewilla była ówczesną stolicą flamenco. Mój tata zakochał się w tej muzyce i kupił sześć płyt winylowych, które nieustannie grały w naszym domu. Można powiedzieć, że słuchałem flamenco jeszcze na etapie życia prenatalnego! Tak poważnie odkryłem te nagrania jako nastolatek i zapragnąłem grać flamenco. Problem polegał na tym, że nikt w latach 80. w Polsce nie był w stanie mnie tego nauczyć, więc zacząłem ze słuchu uczyć się sam – cztery lata uczyłem się grać na gitarze klasycznej. Na początku wydawało mi się, że na nagraniach słyszę ze trzy gitary – ale byłem zdziwiony, gdy okazało się, że to tylko jeden instrument... Pierwszy raz wyjechałem do Hiszpanii w 1995 roku – wtedy zobaczyłem z bliska, jak to wszystko wygląda.

Czy pamięta Pan swoje pierwsze spotkanie z flamenco na żywo?

Tak, mam to spotkanie niezwykle mocno zapisane w swojej emocjonalnej pamięci. To nawet jest dla mnie taki punkt odniesienia: rok 1992, październik, *Msza Flamenco*. Paco Peña przyjechał z wielkim zespołem flamenco: tancerzem, wokalistami, dwoma gitarzystami... do tego chór. Od tamtego czasu nigdy nie przeżyłem tak żadnego koncertu. Miałem gęsią skórkę na całym ciele, a w oczach łzy wzruszenia. To było wręcz dla mnie duchowo-emocjonalne objawienie.

Uczy Pan studentów w katowickiej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego. Czy trudno im jest przejść z tradycyjnej gry na gitarze w Pana muzyczny świat?

To zależy, czy ktoś jest na to otwarty, czy nie, bo są gitarzyści, którzy nigdy nie mieli styczności z muzyką flamenco, nawet jej nie słyszeli i niekoniecznie może są tym zafascynowani, ale są i tacy, którzy chcą ubogacić swój repertuar hiszpańskimi technikami, które są stosowane w muzyce flamenco. We flamenco są pewne rzeczy, które pomija się w muzyce klasycznej. Flamenco pomaga również w kwestii różnorodnych rytmów.

Dziś niesamowite wrażenie zrobiła na mnie właśnie dyscyplina rytmiczna w muzyce flamenco. Na ile to kwestia pewnego geniuszu i rytm „po prostu” się czuje, a na ile problem, który można wyćwiczyć?

To wielowarstwowy problem: jeśli ktoś ma poczucie rytmu i łatwość, to nie musi jakoś specjalnie tego ćwiczyć, ale jeśli ktoś ich nie ma – nic straconego, bo tak naprawdę wszystko jest w głowie, a nie w palcach. Trzeba nauczyć się myślenia frazami rytmicznymi, które czasem w muzyce klasycznej są pomijane.

W tym roku obronił Pan swoją pracę doktorską poświęconą związkom pomiędzy muzyką flamenco a muzyką indyjską. Czy te dwa światy są zatem ze sobą bliżej, niż nam się może wydawać?

One geograficznie są daleko, ale to, co jest dyscypliną muzyczną i rytmiczną we flamenco, jest tak samo ważne w muzyce indyjskiej. Rytmy we flamenco są bardzo skomplikowane i bardzo złożone – tak samo jest w muzyce Indii. Tam natomiast mają narzędzie do tego, by rytmy jakoś sobie systematyzować w myślach – pomaga w tym konnakol, który łączy wartości rytmiczne z odpowiednimi sylabami. Dzięki tej metodzie nawet najtrudniejsze frazy stają się logiczne.

Miał Pan okazję współpracować z wieloma gitarzystami flamenco. Co wyróżnia tych absolutnie najlepszych poza doskonałym poczuciem rytmu?

Na pewno wyróżniają się oni nie tylko pod kątem muzykalności i techniki, ale również osobowości. Myślę, że m.in. taką cechą jest tworzenie czegoś zupełnie nowego, przełamywanie utartych schematów. Na przykład Paco de Lucía, który znał i lubił moją płytę *Indialucia*, był zawsze niezwykle skromny, ale całym sercem walczył o to, by wprowadzić do flamenco coś nowego. Dokonał rzeczy przełomowych, wyznaczył we flamenco zupełnie nowe ścieżki.

Foto: Włodzimierz Chrzanowski

Ważne jest również dla mnie, gdy gitarzysta gra własnym stylem i brzmieniem, a niewielu jest takich, którzy się wyróżniają. Przychodzi mi od razu na myśl Josemi Carmona, który zagra na tegorocznej Śląskiej Jesieni Gitarowej. Gra pięknym stylem, u niego nie chodzi tylko o technikę, aby być najszybszym i skomplikowanym. Jego gra jest bardzo emocjonalna, nie skupia się tylko na warsztacie, to zawsze prezentacja głęboko dojrzała muzycznie.

Forma muzyczna albo styl w ramach flamenco, który jest najbliższy Pana sercu, to...?

Bulería. To styl bardzo rytmiczny, niesamowicie satysfakcjonujący podczas grania. Pochodzi z Jerez de la Frontera – to tam rozwinął się najbardziej. Jest w nim dużo przestrzeni na zabawę rytmem i improwizację, to prawdziwa frajda dla gitarzysty. Gdy komponuję coś nowego, przyznam, że właśnie bulerii poświęcam najwięcej czasu. Przy okazji stanowi również test dla umiejętności artysty – to bardzo wymagający i trudny styl, o ile nie najtrudniejszy.

Usłyszymy Pana podczas inauguracji jubileuszowej edycji Śląskiej Jesieni Gitarowej. Czego melomani mogą się spodziewać? Będzie to bowiem projekt hiszpańsko-indyjski...

Dokładnie, to będzie premiera naszego koncertu z orkiestrą w Polsce. Graliśmy już naszą muzykę z orkiestrami w Rosji, Włoszech czy Czechach, ale w Polsce jeszcze nie. Z AUKSO nagraliśmy drugą płytę, ale jak dotąd nie wykonaliśmy żadnego z zawartych na niej utworów na żywo. Dla mnie będzie to wielkie artystyczne spełnienie. Sam projekt *Indialucia*, który łączy muzykę flamenco z muzyką Indii, ma swoje podłoże genetyczno-historyczne: otóż Cyganie, którzy stworzyli flamenco pod koniec XVIII wieku, dotarli do Andaluzji, a wyruszyli z Indii. Mam nadzieję, że taka muzyczna harmonia brzmień, w dodatku połączona z orkiestrą, sprawi słuchaczom niespodziankę.

Gdy już znajdzie Pan chwilę wolnego czasu, co wtedy go wypełnia? Na Politechnice Śląskiej skończył Pan architekturę...

To prawda, ale nigdy w życiu nic z nią nie zrobiłem – zaraz po studiach wyjechałem do Indii, tam zrodził się mój pomysł na łączenie flamenco z muzyką indyjską. W Indiach nagrałem płytę, po której wydaniu okazało się, że nagle gramy koncerty na całym świecie – architektem nie zdążyłem więc pobyć, bo muzyka sama mnie znalazła. Jestem natomiast niespokojną duszą: oprócz gry na gitarze zajmuję się m.in. produkcją muzyczną. Lubię malować – to coś, co zostało mi z architektury. Akwarele i projektowanie graficzne. Mam wydawnictwo muzyczne, w którym opracowuję nie tylko całą muzykę pod kątem nagrań, miksu i masteringu, ale równie często projektuję szatę graficzną i okładki płyt. Uwielbiam kuchnię indyjską – robię warsztaty kulinarne w różnych miejscach Polski. Mam za sobą również przygodę z aktorstwem – niedawno grałem kapitana statku w jednej z produkcji filmowych, to była chyba moja piętnasta rola w tego typu przedsięwzięciu.

Przyznam, że sporo tego jak na osobę, która nie ma zbyt wiele wolnego czasu...

Pisuję jeszcze do różnych magazynów muzycznych i prowadzę autorską audycję radiową *My Spanish Heart*.

Zapytam jeszcze na koniec o najbliższe plany artystyczne, poza oczywiście Śląską Jesienią Gitarową.

Bardzo chciałbym wydać płytę, która od roku jest już gotowa – jestem w trakcie poszukiwania finansów. To będzie nasza trzecia płyta, najlepsza ze wszystkich dotychczas nagranych, koniecznie musi ujrzeć światło dzienne. Chciałbym również skomponować koncert flamenco z elementami indyjskimi na gitarę i orkiestrę. Istnieje kilka koncertów na świecie zarejestrowanych na gitarę flamenco i orkiestrę, byłbym natomiast pierwszy w Polsce, który podjąłby się takiego wyzwania. To moje kolejne marzenie. I mam jeszcze parę: wydać książkę, może zrobić film... Nie lubię monotonii. Myślę, że całe życie będę poszukiwał w życiu czegoś nowego, co przynosi mi radość.

rozmawiała Agnieszka Nowok-Zych

Foto: Agnieszka Seidel-Kożuch

Wyrósł ze słowa

KULTURA W DOBRYM MIEJSCU OD 75 LAT

Cała historia Tyskiego Festiwalu Słowa LOGOS Fest zaczęła się w 2014 roku, gdy dyrektorem Miejskiego Centrum Kultury został Paweł Drzewiecki. To dyplomowany aktor, dla którego słowo jest tworzywem i obiektem głębokich uczuć, stąd tylko kwestią czasu było powstanie w Tychach czegoś, co pokazać miało, że promowanie języka i jego ochrona ma sens i warta jest organizacji wielodniowego misterium. Tak narodził się LOGOS Fest.

Ideę tę Drzewiecki wcielił w życie już w maju 2015 roku, zapraszając Tyszan i gości na pierwszą edycję festiwalu. De facto nie miała ona jeszcze jednego konkretnego patrona, chyba że uznać za niego K.I. Gałczyńskiego, któremu poświęcona była *Szafirowa romanza* – wieczór poświęcony poezji mistrza, inaugurujący historię LOGOS Fest. Co ciekawe, w koncercie za pośrednictwem nagrania video uczestniczyła Kira Gałczyńska, córka poety.

Ofertę „pierworodnej" edycji festiwalu poszerzyła Ewa Błaszczyk, która w swoim recitalu sięgnęła także po teksty m.in. Osieckiej, Kleyffa, ks. Twardowskiego czy Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

Od drugiej edycji LOGOS Fest miał już jednego patrona, którego twórczości podporządkowany był program. Kolejno byli to: Agnieszka Osiecka, Marek Grechuta, Wojciech Młynarski, a po przeniesieniu się festiwalu (wraz z Pawłem Drzewieckim) do Teatru Małego – Jeremi Przybora, Jonasz Kofta, Jacek Kaczmarski, Edward Stachura, Julian Tuwim, Jacek Cygan i rok temu Ewa Demarczyk.

Jak widać z powyższego zestawienia, jedynym patronem, który miał szansę osobiście wziąć udział w LOGOS Fest i spotkać się z jego uczestnikami, był Jacek Cygan. W 2024 roku ten znakomity „piosenkopisarz" gościł w Teatrze Małym i czynnie wziął udział w poświęconych jego twórczości koncertach i widowiskach.

Wyzwaniem dla organizatorów stała się pandemia, która jednak nie przerwała festiwalowej ciągłości, a jedynie przeniosła LOGOS Fest do... internetu, pokazując przy tym, że SŁOWO jest w stanie poradzić sobie w każdym czasie, pod warunkiem stałej o niego dbałości.

A twórcom tyskiego festiwalu tej dbałości nie brakowało. Podobnie jak i nie brakowało ambicji i inwencji, które powodowały, że oferta LOGOS Fest pęczniała, wzbogaciła się np. o konkurs recytatorski, słuchowiska, spotkania z artystami i literaturoznawcami, prelekcje czy projekcje filmowe. Systematycznie wydłużała się lista gości festiwalowych koncertów, wśród których znaleźć możemy: Janusza Radka, Dorotę Miśkiewicz, Olgę Bończyk, Katarzynę Herman, Bronisława Wrocławskiego, Andrzeja Poniedzielskiego, Natalię Sikorę czy całe grono artystów Piwnicy pod Baranami. Ale Paweł Drzewiecki zapraszał do współtworzenia LOGOS-owych wydarzeń także mieszkańców Tychów, którzy – niezależnie od wieku i doświadczenia – stawali na scenie, by współrealizować idee festiwalu: dowiedzenie, że słowo w kulturze ma niebywałe znaczenie, że można nadawać mu nowe brzmienie, interpretować na różne sposoby, dodawać mu emocji. Temu miała służyć zbudowana kilkanaście lat temu przestrzeń do spotkania literatury, muzyki, teatru z człowiekiem. Ta przestrzeń na szczęście wciąż istnieje i nosi nazwę LOGOS Fest.

Wojciech Wieczorek

Foto: Wojciech Nieśpiałowski

Szekspir zabiera głos

XIII LOGOS FEST

Od 6 do 11 października Teatr Mały w Tychach zaprosi widzów na XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Bohaterem tegorocznej edycji będzie William Szekspir, a w programie znalazły się cztery różne odczytania jego dramatów. Festiwal dopełnią spotkanie z Andrzejem Sewerynem w ramach cyklu *Rozmowy przy otwartej kurtynie* i widowisko literackie w wykonaniu uczestników turnieju recytatorskiego.

Festiwal przypomina o znaczeniu słowa, prezentując jego siłę, wartość i piękno nie tylko w teatrze, ale także muzyce i literaturze. Kolejne edycje poświęcone były twórczości m.in.: Agnieszki Osieckiej, Marka Grechuty, Jeremiego Przybory, Jacka Cygana czy Ewy Demarczyk. Teraz przyszedł czas na... Szekspira.

Wybór Szekspira doskonale wpisuje się w trwający sezon Teatru Małego poświęcony męskości. Hamlet, Makbet i Lear pokazują jej różne oblicza – syna i ojca, buntownika i władcy, mężczyzny silnego, ale też bezradnego wobec ambicji, starości czy rozpadu rodzinnych więzi. *Córki Króla Leara* pozwalają natomiast spojrzeć na nią oczami dzieci podporządkowanych woli ojca.

6 października na Scenie Kameralnej Pasażu Kultury Andromeda pokazane zostaną *Córki Króla Leara* w reżyserii Karoliny Przystupy. Goneryla, Regana i Kordelia wracają do dzieciństwa i relacji z ojcem, pytając, kto w tej rodzinie był ofiarą. Głosu Learowi w przedstawieniu użyczył Jan Peszek. Spektakl odbędzie się o godzinie 10.00 dla grup zorganizowanych i o godzinie 18.00. Porannej prezentacji będzie towarzyszyła lekcja teatralna.

7 i 8 października na scenę Teatru Małego powróci produkcja własna teatru, *Hamlet vs Makbet* w reżyserii Waldemara Raźniaka. Entuzjastycznie przyjęty podczas premierowych prezentacji i wyczekiwany przez widzów spektakl zestawia młodego buntownika z doświadczonym człowiekiem „systemu". Hamlet próbuje rozmontować świat politycznych intryg, Makbet natomiast wierzy, że potrafi przejąć nad nim kontrolę.

9 października Teatr Pieśń Kozła zaprezentuje w Teatrze Małym *Pieśni Leara* w reżyserii Grzegorza Brala. Spektakl budują wzajemnie przenikające się słowo, ruch i muzyka. Każda jego część rozwija się jak osobny utwór, a muzyka aktywnie współtworzy wydarzenia sceniczne.

W sobotę 10 października odbędzie się widowisko literackie w wykonaniu uczestników turnieju recytatorskiego, które jest nieodłączną częścią każdej odsłony LOGOS FEST. Tego samego dnia w ramach *Rozmów przy otwartej kurtynie* z widzami spotka się Andrzej Seweryn. Spotkanie poprowadzi dyrektor Teatru Małego Paweł Drzewiecki.

Andrzej Seweryn wystąpi dzień później, 11 października, w monodramie *Lear* w reżyserii Janusza Opryńskiego, produkcji Teatru Starego w Lublinie. Z rolą króla Leara aktor zmierzył się po raz pierwszy w 2014 roku. W tej realizacji zobaczymy jednak Leara już po śmierci. Słysząc głosy córek i błazna, raz jeszcze przeżywa tragedię swojego życia.

Zapowiadając tyską premierę spektaklu *Hamlet vs Makbet*, Waldemar Raźniak mówił, że do Szekspira warto wracać szczególnie w chwilach historycznego niepokoju, gdy trudno zrozumieć zachodzące procesy. Wtedy okazuje się, że historie sprzed kilkuset lat nadal trafnie opisują naszą rzeczywistość. Tegoroczny LOGOS FEST pozwoli sprawdzić, jak dziś brzmi słowo Szekspira, jak opisuje nasze lęki, ambicje i relacje. Szekspir znów zabierze głos. Warto więc uważnie się w niego wsłuchać!

Marcin Stachoń

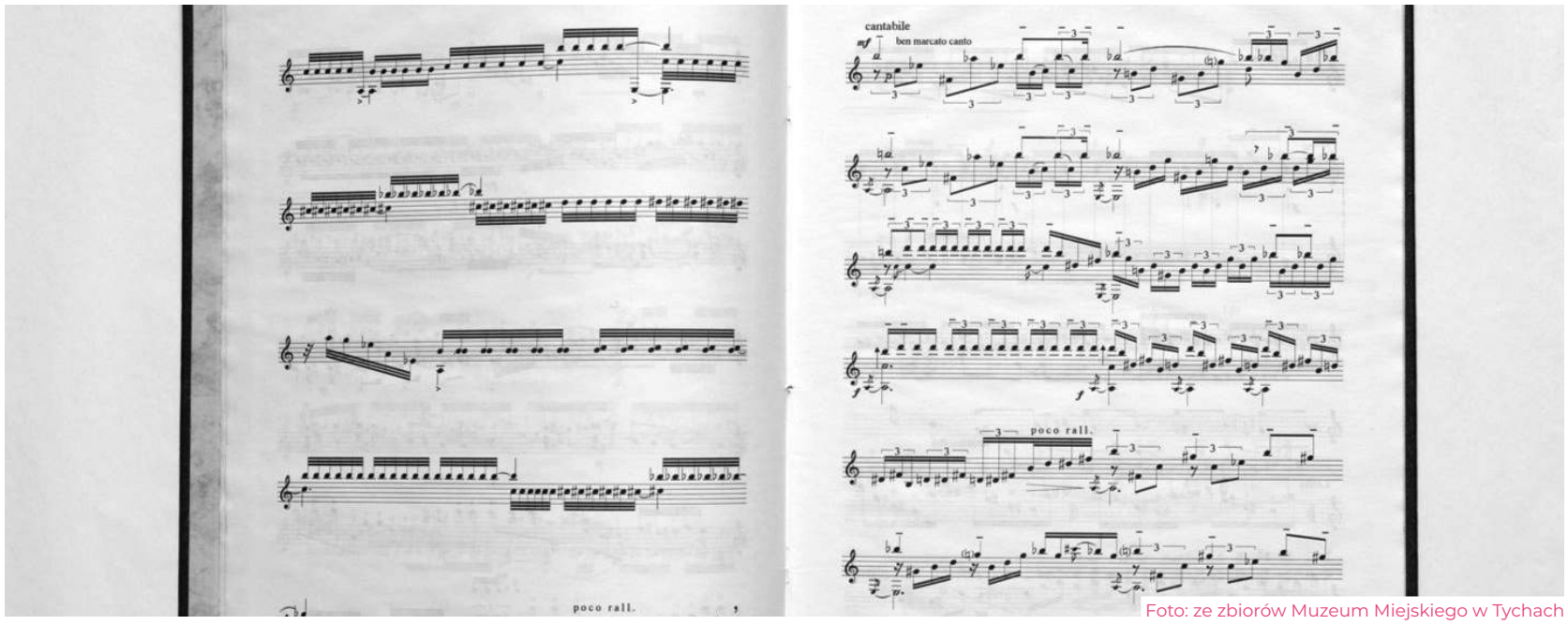

Foto: ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Tychach

Nowa wystawa w Muzeum Miejskim

POD PATRONATEM RAM KULTURY

***Co się dzieje w „sypialni”?* Tak zatytułowany artykuł ukazał się w 1986 roku na łamach tyskiego „Echa”.**

Dziennikarz w rozmowie z kierownikiem Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Tychy zaczepnie pytał w nim o kondycję życia kulturalnego Tychów. Jan Kulbicki, kierownik wydziału, odpowiedział mu wówczas: „Rośnie nam impreza o randze międzynarodowej – Śląska Jesień Gitarowa!”.

W 2026 roku obraz naszego miasta jest już inny niż w latach 80. ubiegłego wieku. Dziś Tychy postrzegane są nie jako sypialnia Śląska, co raczej „dobre miejsce” – także dla kultury. To właśnie cykliczne wydarzenia, takie jak odbywająca się od czterdziestu lat Śląska Jesień Gitarowa, sprawiają, że nie trzeba już tego nikomu tłumaczyć.

Dobitnie będzie się o tym można przekonać już od 16 października, zwiedzając najnowszą wystawę Muzeum Miejskiego w Tychach *40 lat Śląskiej Jesieni Gitarowej*. Odwiedzić będzie ją można w siedzibie Muzeum przy Placu Wolności 1 (jak zawsze bezpłatnie) .

Zwykle przy projektowaniu muzealnych wystaw to pozyskanie i wybór eksponatów stanowi podstawowe wyzwanie. Nie inaczej było tym razem. Aby sobie z nim poradzić, sięgnęliśmy do prywatnego archiwum zgromadzonego przez Wojciecha Gurgula, jednego z kuratorów wystawy. Swoimi zasobami podzieliło się z nami także Miejskie Centrum Kultury w Tychach.

A my, gdy tylko spostrzegliśmy stosy archiwaliów, poustawiane na naszych biurkach, zdaliśmy sobie sprawę, że to wszystko nie będzie takie proste, jak nam się początkowo wydawało. Wiedzieliśmy, że całości nie da się pokazać – nie starczy nam przestrzeni ekspozycyjnej. Ale z czego zrezygnować?

Wybierać musieliśmy spośród kilkuset zdjęć i kaset, kilkudziesięciu katalogów i płyt CD, kilkunastu gadżetów i utworów nutowych, a także kilku statuetek i dyplomów. No i jeszcze spośród wielu – naprawdę wielu – listów, artykułów prasowych i pamiątek.

Co nam z tego wyszło? Mówiąc nieskromnie: mamy się czym pochwalić. Na wystawie zobaczyć będzie można między innymi unikatową gitarę typu polskiego wraz z dokumentacją patentową. Warto wspomnieć, że jest to prawdopodobnie jedyny istniejący do dziś egzemplarz, a sprowadzać musieliśmy go z Francji.

Ponadto eksponujemy identyfikacje wizualne wszystkich dotychczasowych edycji festiwalu, co pozwoli pokazać, jak przez te lata kształtowały się trendy i gusta projektowania graficznego. Oprócz tego zobaczyć będzie można także zmiany, które w ciągu tych czterdziestu lat następowały na gruncie technologicznym. Od kaset po płyty CD, od telewizyjnych reportaży do transmisji internetowych.

Zaprezentujemy także nagrania audio oraz wideo. Będzie to pierwszy raz, gdy w Muzeum Miejskim umieścimy ich tak wiele na jednej wystawie. Siłą rzeczy jest to dla nas zupełnie nowe wyzwanie, prosimy więc o trzymanie kciuków za niezawodność elektroniki.

„Jesień Gitarowa? A, no to taki temat dla specjalistów” – powiedział mi kilka dni temu pewien Tyszanin, odbierając eksponaty wypożyczone muzeum. Mówiąc szczerze, w pierwszej chwili nie wiedziałem, co na to odpowiedzieć. Czy rzeczywiście tak jest? Czy będzie to wystawa niszowa i specjalistyczna?

Jednak czym dłużej pracujemy nad ekspozycją, tym pewniej odpowiadamy – nie, nie będzie to propozycja wyłącznie dla specjalistów. Eksperci i zawodowi muzycy od czterdziestu lat zasiadają na widowni Śląskiej Jesieni Gitarowej, wiedzą o festiwalu wiele i zaskoczyć możemy ich chyba tylko ciekawostkami zakulisowymi (których oczywiście również nie braknie).

Wystawę przygotowujemy więc z myślą o tych, którzy o Śląskiej Jesieni Gitarowej wiedzą niewiele. O tych, którzy słysząc o gitarowym festiwalu w Tychach, spodziewają się tematów związanych z Ryśkiem Riedlem. O tych, którym gitary kojarzą się głównie z grą przy ognisku.

Gwarantujemy: naprawdę warto zobaczyć, co od czterdziestu lat robi się w Tychach z gitarą. Z pewnością będą Państwo zaskoczeni.

Jakub Skucha
Muzeum Miejskie w Tychach

Foto: Bartosz Kołaczkowski

Gitarowe brazylijskie brzmienia w NOSPR

POZA RAMY

18 października rozpocznie się XX Festiwal Śląska Jesień Gitarowa. Wśród wybitnych muzyków, zaproszonych do jubileuszowej edycji Festiwalu, jest Mateusz Kowalski, który zagra z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia.

Mateusz Kowalski ma trzydzieści jeden lat i uchodzi za najwybitniejszego gitarzystę swojego pokolenia. Naukę gry na gitarze rozpoczął w wieku siedmiu lat, ukończył szkołę muzyczną w Koszalinie i Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, a także wiele kursów mistrzowskich poza granicami kraju, bardzo szybko zyskał uznanie wybitnych profesorów. Obecnie sam jest doktorem sztuk muzycznych. Prestiżowe czasopismo „Classical Guitar Magazine" określiło Polaka muzykiem „spektakularnym", który rozległy repertuar od renesansu do współczesności wykonuje z niezwykłym znawstwem i wyczuciem stylu oraz z wielką kulturą muzyczną. Mateusz Kowalski zasłynął w świecie pierwszym w historii wykonaniem na żywo *Koncertu fortepianowego f-moll* Fryderyka Chopina w aranżacji na gitarę i orkiestrę. Jest laureatem najważniejszych konkursów gitarowych. Współpracuje z wieloma wybitnymi muzykami i ma w swoim dorobku kilka albumów, zarówno jako solista, jak i kameralista. Artysta występował na największych scenach świata, a teraz, 18 października wystąpi w NOSPR w Katowicach.

Zaprezentuje tam publiczności m.in. koncert gitarowy *Ink Dark Moon* autorstwa Joby'iego Talbota. Kompozycja znajduje się na liście najważniejszych dzieł gitarowego repertuaru ostatniej dekady. Dzieło to utrzymane jest w stylistyce muzyki filmowej. Ale to nie jedyny utwór, który tego wieczoru zabrzmi w sali koncertowej NOSPR. Koncert otworzy *Alvorada* z opery *Lo schiavo*. To słynny nastrojowy utwór skomponowany przez brazylijskiego twórcę Antônia Carlosa Gomesa. Porusza on trudną tematykę niewolnictwa, a tytułowa *Alvorada* oznacza świt. To malowniczy niezwykle liryczny fragment symfoniczny, muzycznie oddający budzący się dzień w brazylijskim pejzażu. Z Brazylią, za sprawą kompozytora, wiąże się też kolejne dzieło przewidziane w programie. Poemat symfoniczny *Horyzonty* Rolanda Mirandy to muzyczna opowieść o morskiej wyprawie Krzysztofa Kolumba do Nowego Świata, w pełni oddająca emocje, jakie towarzyszyły żeglarzom odkrywającym amerykański ląd. Niezwykle sugestywna jest też muzyka w ostatnim, czwartym utworze tego wieczoru. Uwertura *Świt w lesie tropikalnym* pozwoli nam – zgodnie z tytułem – usłyszeć śpiew tropikalnych ptaków i budzący się nowy dzień w tropikalnym lesie deszczowym. Jak powtarzał kompozytor Heitor Villa-Lobos – jego muzyka udziela głosu drzewom, rzekom, górom i morzu...

Wszystkie cztery utwory Mateusz Kowalski wykona w towarzystwie Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia pod batutą José Marii Florênci. Koncert już 18 października w siedzibie NOSPR w Katowicach.

Justyna Stolfik-Binda

Foto: Magdalena Hałas

Auksodrone 9.0. // Natura, Słowianie i technoopera

TERAZ gRAMY

W pierwszy weekend października Tychy po raz kolejny staną się miejscem spotkania z muzyką współczesną w jej różnorodnych odsłonach. Auksodrone od lat rozwija formułę, w której najnowsza twórczość spotyka się z eksperymentem, różnymi gatunkami i artystami o odmiennych muzycznych doświadczeniach.

Auksodrone jest dziś miejscem spotkania artystów związanych z polską sceną muzyki współczesnej – przestrzenią eksperymentu, dialogu i poszukiwania nowych brzmień. Tegoroczna edycja koncentruje się wokół trzech haseł: natury, słowiańskości i technologii.

Festiwal otworzy 2 października godz. 19.00 koncert AUKSO x EABS – *Slavic Spirits*, który połączy AUKSO Orkiestrę Kameralną Miasta Tychy z jednym z najbardziej rozpoznawalnych zespołów polskiej sceny jazzowej. EABS powstał w 2012 roku we Wrocławiu i od początku działalności grupa sięga po muzykę z przeszłości, reinterpretując ją z wykorzystaniem współczesnych brzmień i języka muzyki miejskiej.

Szczególnym przykładem tego podejścia jest wydany w 2019 roku album *Slavic Spirits*. EABS, zainspirowany słowiańską mitologią i polską demonologią, podjął na płycie próbę uchwycenia tego, co muzycy określają mianem „słowiańskiej melancholii". Zespół sięgnie także po mniej znane tematy muzyczne Krzysztofa Komedy, które ten jazzowy pianista skomponował w latach 60., między innymi dla filmów, krótkich metraży, fabuł i animacji. Koncert AUKSO x EABS: *Repetitions (Letters to Krzysztof Komeda)* zabrzmi w tyskiej Mediatece w niedzielę 4 października o godz. 19.00.

Portalem do muzycznych pradziejów są dla Michała Jacaszka drzewa i rośliny – cisi łącznicy między ziemią a niebem. Kompozytor, muzyki filmowej i teatralnej, oraz producent muzyczny przygotował specjalnie na ten festiwal, i z myślą o AUKSO, muzyczny atlas przyrodniczy *Catalogue de nuages*. To projekt, w którym Jacaszek sięga do koncepcji francuskiego kompozytora i pasjonata ornitologii Oliviera Messiaena, rozwija ją we własnym muzycznym języku. Koncert *Ad Libitum* // AUKSO x *Michał Jacaszek feat. Kwartludium: Catalogue des arbres / Catalogue de nuages* 2 października o godz. 20.45.

W programie Auksodrone znalazła się także najnowsza opera Alka Nowaka *Dzwony. Ailinos* – dzieło do libretta Pawła Sołtysa, opowiadające o współczesnych lękach i niepokojach. Libretto zostało skonstruowane na wzór greckiej mikrotragedii antycznej, łączy archaiczną formę z tematami bliskimi współczesnemu odbiorcy. Prawykonanie odbędzie się 3 października o godz. 20.45. Wystąpią Szymon Kobyliński, Sebastian Szumski, Hubert Zemler, Miłosz Pękala i Tymoteusz Bies, a także Chór Dziecięcy PSM w Katowicach oraz AUKSO pod dyrekcją Marka Mosia.

W programie festiwalu zaplanowano także dwa koncerty, które łączą muzykę współczesną z reinterpretacją dobrze znanego dziedzictwa. Trzeciego października o godz. 17.00 AUKSO zaprezentuje *Republique* – AUKSO x *Grzegorz Ciechowski in memoriam*. Projekt poświęcony twórczości przedwcześnie zmarłego Obywatela G. C., który pokazuje, jak wiele z jej siły pozostaje także w muzyce pozbawionej słów.

Dwie godziny później, o 19.00, zabrzmi projekt *Harnasie* Tomasza Sroczyńskiego, kompozytora, instrumentalisty i producenta, który porusza się na styku muzyki współczesnej, folkowej i elektronicznej. Artysta sięga po dziedzictwo Karola Szymanowskiego i muzykę Podhala, proponuje ich współczesne odczytanie.

Festiwal zamknie 4 października o godz. 20.45 *Technopera* Michała Jacaszka, Artura Kozdrowskiego i artysty multimedialnego Piotra Wyrzykowskiego. Projekt łączy słowo i rytm, a jego twórcy stawiają pytanie o możliwość kształtowania rzeczywistości poprzez sztukę. Wykonawcami będą Michał Jacaszek, Piotr Wyrzykowski, Aleksandra Klimczak, Mikołaj Robert Jurkowski, Neoquartet oraz AUKSO i Marek Moś.

Program uzupełnią spotkania z artystami i twórcami, które poprowadzą dziennikarze radiowi Jacek Hawryluk i Bartek Chaciński. Pełny program festiwalu dostępny jest na stronie auksodrone.com.

Agnieszka Lakner

Foto: archiwum Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach

Kamishibaiki śląskie

POLECAMY

Kraj kwitnącej wiśni pobudza wyobraźnię i inspiruje. Miłośników japońskiej kultury i estetyki nie brakuje i w Tychach. Dla nich właśnie Miejska Biblioteka Publiczna przygotowała propozycję związaną z teatrem kamishibai.

Nie jest to pierwsze działanie inspirowane sztuką i kulturą Japonii w tyskiej bibliotece. W czasie wakacji odbyły się m.in. warsztaty „Kreska Wschodu", podczas których uczestnicy zdobili wachlarze uchiwa, tworzyli zakładki z motywami japońskich lalek papierowych washi ningyō, poznawali podstawy techniki sumi-e, tworzyli amulety o-mamori oraz tabliczki ema. Od dłuższego czasu działa też w Mediatece Dyskusyjny Klub Mangi, który prowadzi Łukasz Zadworny, pasjonat kultury japońskiej. To właśnie on oraz dwójka innych pracowników działu promocji MBP Tychy – Tetiana Kovalenko i Paweł Migdoł – stworzyli projekt zbudowany wokół koncepcji tradycyjnego teatru kamishibai.

Kamishibaiki śląskie to projekt, którego uczestnicy spróbują przedstawić tradycyjne polskie i śląskie baśnie w estetyce japońskiego teatru obrazkowego. Zajęcia będą adresowane zarówno do grup zorganizowanych (szkolnych), jak i do uczestników indywidualnych. Mogą w nich wziąć udział dzieci i dorośli. Organizatorzy zapraszają całe rodziny i zapewniają, że podczas tych zajęć doskonale sprawdzi się międzypokoleniowa współpraca.

Teatr kamishibai to prosty w formie teatrzyk obrazkowy. Jest to technika opowiadania historii wykorzystująca plansze z ilustracjami (i tekstem do przeczytania na ich odwrocie) oraz drewnianą lub kartonową skrzynkę imitującą scenę. Za pomocą tych prostych środków narrator przedstawia słuchaczom kolejne fragmenty opowieści. Starszym może to trochę przypominać rzutnik Ania i bajki wyświetlane na ścianie. Nie trzeba chyba nikogo przekonywać, że ten prosty w formie przekaz ma swój urok i pewną magię.

Uczestnicy projektu *Kamishibaiki śląskie* będą nie tylko słuchać opowieści, ale też samodzielnie je tworzyć. Za punkt wyjścia posłużą bajki i legendy z naszej rodzimej, śląskiej kultury, m.in. *Podanie o Skarbniku* według Gustawa Morcinka czy *Bazyliszek i puklaty Ignac* ze zbioru *Bajki śląskie* Marka Szołtyska, a także inne opowieści. W oparciu o te motywy i historie uczestnicy zajęć stworzą storyboard, wykonają ilustracje i na końcu przygotują gotowe plansze do teatrzyku kamishibai. Finałem będzie oczywiście prezentacja opowieści. Opiekę plastyczną nad projektem będzie sprawować Iwona Puławska. Końcowej prezentacji (i nagraniu) będą towarzyszyć efekty muzyczne. Do dyspozycji uczestników będą kije deszczowe, bębenek językowy, dzwonki naciskane oraz shakery.

Zapisy na zajęcia są prowadzone poprzez adres mailowy promocja@mbp.tychy.pl lub pod numerami telefonów 32 438 04 81, 32 438 04 11.

Projekt *Kamishibaiki śląskie* otrzymał dofinansowanie ze środków budżetu państwa przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu „Kompas Młodego Obywatela".

Sylwia Witman

KALENDARIUM
PAŹDZIERNIK 2026

2 19.00
KONCERT

AUKSODRONE

AUKSO x EABS: *Slavic Spirits*

Marek Pędziwiatr – fortepian, syntezatory, śpiew
Marcin Rak – perkusja
Paweł Stachowiak – gitara basowa, moog
Piotr Skorupski – gramofony scratch, sample
Olaf Węgier – saksofon tenorowy
Jakub Kurek – trąbka
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

59 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka (na godzinę przed koncertem)

Bilet upoważnia do udziału w wydarzeniach festiwalu AUKSODRONE w dniu 02.10.2026 r. / Zniżka z AZetką

2 20.45
KONCERT

AUKSODRONE

AUKSO x *Michał Jacaszek feat. Kwartludium*

Dagna Sadkowska – skrzypce
Michał Górczyński – klarnet karnet basowy
Paweł Nowicki – instrumenty perkusyjne
Piotr Nowicki – fortepian
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

59 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka (na godzinę przed koncertem)

Bilet upoważnia do udziału w wydarzeniach festiwalu AUKSODRONE w dniu 02.10.2026 r. / Zniżka z AZetką

3 10.00
WARSZTATY

Weekend seniora z kulturą

Jesienne warsztaty dla seniorów z wnukami

Prowadzenie:
Marta Kasprzyk

Miejskie Centrum Kultury w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

org: Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Kolejne warsztaty:
3 października, godz. 12.30

Zapisy: 691 770 344

3 17.00
KONCERT

AUKSODRONE

AUKSO x *Grzegorz Ciechowski in Memoriam: Republique*

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

59 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka (na godzinę przed koncertem)

Bilet upoważnia do udziału w wydarzeniach festiwalu AUKSODRONE w dniu 03.10.2026 r. / Zniżka z AZetką

3 18.00
KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Lars On

Kamil Nosal – gitara

Gemini Park Tychy
ul. Towarowa 2

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

3 19.00
KONCERT

AUKSODRONE

AUKSO x *Tomasz Sroczyński: Harnasie*

Tomasz Sroczyński – skrzypce
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

59 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka (na godzinę przed koncertem)

Bilet upoważnia do udziału w wydarzeniach festiwalu AUKSODRONE w dniu 03.10.2026 r. / Zniżka z AZetką

3 20.45
KONCERT

AUKSODRONE

Alek Nowak / Paweł Sołtys: *Dzwony. Ailinos*

Szymon Kobyliński – baryton
Sebastian Szumski – bas
Hubert Zemler – perkusja
Miłosz Pękala – perkusja
Tymoteusz Bies – fortepian
Chór dziecięcy Canto d'Oro Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. Wojciecha Kilara w Katowicach
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

59 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka (na godzinę przed koncertem)

Bilet upoważnia do udziału w wydarzeniach festiwalu AUKSODRONE w dniu 03.10.2026 r. / Zniżka z AZetką

4 19.00

KONCERT

AUKSODRONE

AUKSO x EABS: *Repetitions (Letters to Krzysztof Komeda)*

Marek Pędziwiatr – fortepian, syntezatory, śpiew
Marcin Rak – perkusja
Paweł Stachowiak – gitara basowa, moog
Piotr Skorupski – gramofony scratch, sample
Olaf Węgier – saksofon tenorowy
Jakub Kurek – trąbka
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

59 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka (na godzinę przed koncertem)

Bilet upoważnia do udziału w wydarzeniach festiwalu AUKSODRONE w dniu 04.10.2026 r. / Zniżka z AZetką

4 20.45

KONCERT

AUKSODRONE

Michał Jacaszek / Artur Kozdrowski / Piotr Wyrzykowski: *Technopera*

Michał Jacaszek – elektornika
Aleksandra Klimczak – sopran
Mikoł Piotr Jurkowski – lektor
Piotr Wyrzykowski – reżyseria
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

59 zł

Bilety: ticketmaster.pl, Mediateka (na godzinę przed koncertem)

Bilet upoważnia do udziału w wydarzeniach festiwalu AUKSODRONE w dniu 04.10.2026 r. / Zniżka z AZetką

6 17.00

WARSZTATY

Kamishibaiki śląskie

Prowadzenie: Iwona Puławska

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

Kolejne warsztaty:
6, 13, 14, 20, 21, 27 października, godz. 17.00

Zapisy: promocja@mbp.tychy.pl, 32 438 04 81, 32 438 04 11

6 10.00

SPEKTAKL

XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Edycja Szekspir

Córki Króla Leara

reż. Karolina Przystupa, Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
Pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

30 zł

Kolejny spektakl dla grup zorganizowanych:
6 października, godz. 18.00

Zapisy: anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

7 10.00

SPEKTAKL

XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Edycja Szekspir

William Szekspir

Hamlet vs Makbet

reż. Waldemar Raźniak Teatr Mały w Tychach

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

35 zł

Spektakl dla grup zorganizowanych
Zapisy: anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

7 18.00

SPOTKANIE

Tury Kultury

Michał Piela

Prowadzenie: Andrzej Kurdziel

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

7 18.00

SPEKTAKL

XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Edycja Szekspir

William Szekspir

Hamlet vs Makbet

reż. Waldemar Raźniak Teatr Mały w Tychach

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

70 zł

Kolejny spektakl:
8 października, godz. 18.00

Bilety: kasa Teatru Małego

8 10.00

SPEKTAKL

XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Edycja Szekspir

Hamlet vs Makbet

reż. Waldemar Raźniak Teatr Mały w Tychach

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

30 zł

Kolejny spektakl dla grup zorganizowanych:
9 października, godz. 10.00
Zapisy: anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

8 17.00

SPOTKANIE AUTORSKIE

Tyskie Strony

Igor Kaleta

Prowadzenie: Julia Hantulik

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach, Filia nr 13
Al. Niepodległości 110

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

8 17.00

WARSZTATY

Twórczy Relaks

W kolorach wdzięczności – medytacja z akwarelą

Prowadzenie: Aleksandra Zając

Klub Wilkowyje MCK
ul. Szkolna 94

Klub Wilkowyje MCK

25 zł

Zapisy: 691 770 344 / Zniżka z AZetką

9 19.30

SPEKTAKL

XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Edycja Szekspir

William Szekspir

Pieśni Leara

reż. Grzegorz Bral, Teatr Pieśń Kozła

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

100 zł

Bilety: kasa Teatru Małego

10 11.00

KONCERT

Aukso4Kids

Co słychać w mieście? Wodociągi

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

30 zł

Bilety: ticketmaster.pl lub Mediateka na godzinę przed koncertem / Zniżka z AZetką

10 11.00

SPACER

W stronę nowoczesności: osiedla D i G

Zbiórka przed wejściem do Urzędu Skarbowego
ul. gen. S. Grota-Roweckiego i Al. Niepodległości

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: Mateusz Miłoń

Zapisy: 887 450 212 (także SMS-em), g.oleksy@muzeum.tychy.pl

10 13.00

WARSZTATY

Osiedle A w technice sgraffito

Muzeum Miejskie w Tychach
Pl. Wolności 1

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: Julia Osińska
Zapisy: 887 450 212 (także SMS-em), j.osinska@muzeum.tychy.pl

10 14.00

KONKURS

II Tyski Przegląd Twórczości Senioralnej

Zespół Szkół Muzycznych im. F. Rybickiego
Al. Niepodległości 53

Tyska Rada Seniorów

Wstęp wolny

Zgłoszenia: umtychy.pl, kultura.tychy.pl

10 18.00

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Między klasyką a ogniem flamenco

Eryk Żużałek – gitara flamenco

Gemini Park Tychy
ul. Towarowa 2

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

11 18.00

SPEKTAKL

XIII LOGOS FEST – Tyski Festiwal Słowa. Edycja Szekspir

William Szekspir

Lear

reż. Janusz Opryński, monodram Andrzeja Seweryna

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

100 zł

Bilety: kasa Teatru Małego

12 17.00

WARSZTATY

Budżet Obywatelski

Rodzinne warsztaty kreatywne na Osiedlu R

Łapacze snów

Szkoła Podstawowa nr 10 im. Gustawa Morcinka
ul. Borowa 123

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 691 770 344

13 17.00

WARSZTATY

Regał Inspiracji

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 32 438 04 70 lub 71, czytelnia@mbp.tychy.pl

14 17.00

WARSZTATY

Kulturalna Środa

Laboratorium strasznych dźwięków

Laboratorium Pana Korka

Klub Urbanowice MCK
ul. Przejazdowa 8

Klub Urbanowice MCK

Wstęp wolny

Kolejne warsztaty:
14 października, godz. 18.30

Zapisy: 726 261 375

15 17.00

WARSZTATY

Warsztaty Rodzinne

Jesienna kompozycja – drewniana ramka

Prowadzenie: Marta Kasprzyk

Klub Wilkowyje MCK
ul. Szkolna 94

Klub Wilkowyje MCK

Wstęp wolny

Zapisy: 691 770 344

15 17.00

SPOTKANIE AUTORSKIE

Portrety Literackie

Wojciech Wolnicki

Prowadzenie: Magdalena Polok

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach – Filia nr 3
ul. S. Batorego 9

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

16 18.00

SPEKTAKL

Michele Riml

Seks dla opornych

reż. Adam Sajnuk, Teatr Mały w Tychach

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

65 zł

Bilety: kasa Teatru Małego

16 18.00

WERNISAŻ

XX Śląska Jesień Gitarowa

40 lat Śląskiej Jesieni Gitarowej

Wystawa zbiorowa

Muzeum Miejskie w Tychach
Pl. Wolności 1

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Wystawa potrwa do 6.02.2026

Zapisy: 887 450 212 (także SMS-em), t.melanowski@muzeum.tychy.pl

16 18.00

SŁUCHOWISKO

Noc Bibliotek 2026

Himalaje

Słuchowisko Polskiego Radia Katowice, reż. Robert Talarczyk

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

16 19.00

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Kilar – Mendelssohn / Sałajczyk / Pławner / Orkiestra Kameralna

Piotr Sałajczyk – fortepian
Piotr Pławner – skrzypce
dyrygent
Śląska Orkiestra Kameralna

Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach
Katowice, ul. Sokolska 2

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

55 zł, 65 zł, 45 zł

Bilety: kasa Filharmonii Śląskiej, ebilety.filharmonia-slaska.eu

17 18.30

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Marcin Dylla / Kupiński Guitar Duo / Michał Czachowski & Indialucia

Marcin Dylla – gitara
Ewa Jabłczyńska – gitara
Dariusz Kupiński – gitara
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent
Michał Czachowski – gitara flamenco
Leo Vertunni – sitar
Manish Madankar – tabla
Isaac Peña González – cajón i instr. perkusyjne
Anna Mendak – taniec flamenco

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

127,20 zł, 101,76 zł

Bilety: ticketmaster.pl

18 12.00

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Mateusz Kowalski / NOSPR / José Maria Florêncio

Mateusz Kowalski – gitara
Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach
José Maria Florêncio – dyrygent

Sala koncertowa NOSPR
Katowice, Pl. W. Kilara 1

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

69 zł, 85 zł, 126,50 zł

Bilety: kasa NOSPR, nospr.org.pl

19 15.00

WARSZTATY

XX Śląska Jesień Gitarowa

Lekcje mistrzowskie z Kyuhee Park

warsztaty gitarowe

Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach
Katowice, ul. Zacisze 3

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy w recepcji Festiwalu w Hotelu Arena

19 19.00

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Bogdan Mihailescu / Bratislava Guitar Quartet & Eva Šušková

Bogdan Mihailescu – gitara
Miloš Slobodník – gitara
Yorgos Nousis – gitara
Radka Krajčová – gitara
Martin Krajčo – gitara
oraz Eva Šušková – sopran

Akademia Muzyczna
im. K. Szymanowskiego
w Katowicach
Katowice, ul. Zacisze 3

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Wejściówki do odbioru w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach

20 9.00

KONKURS

XX Śląska Jesień Gitarowa

Przesłuchania

II etap Międzynarodowego Konkursu Gitarowego im. J.E. Jurkowskiego

Zespół Szkół Muzycznych
im. F. Rybickiego
Al. Niepodległości 53

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

20 17.00

WARSZTATY

Budżet Obywatelski

Kreatywne warsztaty dla dzieci na Osiedlu A

Dokarmiamy ptaki – robimy karmnik

Parafia pw. Miłosierdzia Bożego
ul. gen. W. Andersa 25

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 32 438 20 61
rezerwacje@mck.tychy.pl,

20 18.00

WYKŁAD

Śląskie spotkania historyczne

Ślązacy w armii niemieckiej

Prowadzenie: prof. Ryszard Kaczmarek

Muzeum Miejskie w Tychach
Pl. Wolności 1

Stowarzyszenie Jesteśmy Śląskiem Tyskie Inicjatywy Kulturalne

Wstęp wolny

20 18.30

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Andrzej Grygier / European Guitar Quartet

Andrzej Grygier – gitara
Zoran Dukić – gitara
Pavel Steidl – gitara
Thomas Fellow – gitara
Reentko Dirks – gitara

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

67,84 zł, 84,80 zł, 99,80 zł

Bilety: ticketmaster.pl / Zniżka z AZetką

21 9.00

SPEKTAKL

Astrid Lindgren

Dzieci z Bullerbyn

reż. Anna Białoń, Teatr Mały w Tychach

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

30 zł

Kolejny spektakl dla grup zorganizowanych:
21 i 22 października, godz. 9.00 i 11.00

Zapisy: anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

21 9.00

KONKURS

XX Śląska Jesień Gitarowa

Przesłuchania

II etap Międzynarodowego Konkursu Gitarowego im. J.E. Jurkowskiego

Zespół Szkół Muzycznych
im. F. Rybickiego
Al. Niepodległości 53

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

21 18.00

WYKŁAD

Mozaika Górnośląska
Tyskie perły

100 pereł Archidiecezji Katowickiej

wykład wokół publikacji

Muzeum Miejskie w Tychach
Pl. Wolności 1

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: dr Wojciech Schäffer

Zapisy: 887 450 212 (także SMS-em), g.oleksy@muzeum.tychy.pl

21 18.30

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Andrzej Olewiński / Mak Grgić & Mateusz Kowalski

Andrzej Olewiński – gitara
Mak Grgić – gitara
Mateusz Kowalski – gitara

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

67,84 zł, 84,80 zł, 99,80 zł

Bilety: ticketmaster.pl / Zniżka z AZetką

22 10.00

WARSZTATY

XX Śląska Jesień Gitarowa

Lekcje mistrzowskie

Zespół Szkół Muzycznych im. F. Rybickiego
Al. Niepodległości 53

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

22 14.00

SPOTKANIE

XX Śląska Jesień Gitarowa

Panel wspomnieniowy połączony ze zwiedzaniem wystawy jubileuszowej

Prowadzenie: Zbigniew Dubiella
dr Wojciech Gurgul

Muzeum Miejskie w Tychach
Pl. Wolności 1

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

22 15.30

WYKŁAD

XX Śląska Jesień Gitarowa

D´Addario – historia produkcji strun

Hotel Arena
ul. gen. Ch. de Gaulle'a 8

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

22 16.15

SPOTKANIE

XX Śląska Jesień Gitarowa

Test gitar

Hotel Arena
ul. gen. Ch. de Gaulle'a 8

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

22 18.30

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Pełech & Horna Duo feat. Wojtek Pruszyński / Joscho Stephan Trio

Krzysztof Pełech – gitara
Robert Horna – gitara
Wojciech Pruszyński – fortepian
Joscho Stephan – gitara jazzowa
Sven Jungbeck – gitara rytmiczna
Volker Kamp – kontrabas

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

67,84 zł, 84,80 zł, 99,80 zł

Bilety: ticketmaster.pl / Zniżka z AZetką

23 16.30

WARSZTATY

Budżet Obywatelski

Warsztaty florystyczne dla mieszkańców na Osiedlu Z

Prowadzenie: Katarzyna Myszor

Klub TSM Zuzanna
ul. A. Zgrzebnioka 31

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 32 219 65 12

23 17.00

SPOTKANIE AUTORSKIE

Portrety Literackie

Edyta Świętek

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach, Filia nr 5
ul. J.H. Dąbrowskiego 5

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

23 17.00

WYKŁAD

XX Śląska Jesień Gitarowa

Gitara. Wczoraj – dziś – jutro

IV Sesja naukowo-artystyczna

Hotel Arena
ul. gen. Ch. de Gaulle'a 8

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

23 18.30

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Kyuhee Park / Romero Lubambo & Chico Pinheiro

Kyuhee Park – gitara
Chico Pinheiro – gitara
Romero Lubambo – gitara

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

67,84 zł, 84,80 zł, 99,80 zł

Bilety: ticketmaster.pl / Zniżka z AZetką

24 10.00

SZACHY

Otwarty Turniej Szachowy w Wilkowyjach

Prowadzenie i sędziowanie: Kazimierz Stryjski

Klub Wilkowyje MCK
ul. Szkolna 94

Klub Wilkowyje MCK

Wstęp wolny

Zapisy w dniu turnieju u sędziego

24 12.00

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Finał Konkursu Gitarowego im. J.E. Jurkowskiego

soliści – finaliści konkursu
AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Justyna Kwarcińska – dyrygent

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

42,40 zł, 53 zł, 68 zł

Bilety: ticketmaster.pl

24 18.30

KONCERT

XX Śląska Jesień Gitarowa

Gala finałowa / Josemi Carmona z zespołem

soliści – zwycięzcy konkursu
Josemi Carmona – gitara flamenco
Rafita de Madrid – wokal
Josué „Ronkio" – gitara basowa
Enriquito – trąbka
Jose Manuel Ruiz „Bandolero" – perkusja

Mediateka
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

101,76 zł, 127,20 zł, 142,20 zł

Bilety: ticketmaster.pl / Zniżka z AZetką

26 18.00

POKAZ FILMU

Andromeda – kino, jakie znamy

Riefenstahl (2024)

reż. Andres Veiel

Pasaż Kultury Andromeda
Pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 32 780 32 03, pasazkultury-andromeda@teatrmaly.tychy.pl

28 9.00

SPEKTAKL

Aneta Wróbel-Wojtyszko
Adam Wojtyszko

Historia pewnego przedmiotu

reż. Anna Białoń, Teatr Mały w Tychach

Teatr Mały w Tychach
ul. ks. kard. A. Hlonda 1

Teatr Mały w Tychach

30 zł

Kolejny spektakl
dla grup zorganizowanych:
28 i 29 października, godz. 9.00 i 11.00

Zapisy:
anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

28 18.00

SPOTKANIE AUTORSKIE

Tury Kultury

Mieczysław Hryniewicz

Prowadzenie: Marcin Michrowski

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach
Al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

29 17.00

SPEKTAKL

To jest sztuka!

Podwójne życie Paryża. Henri de Toulouse-Lautrec

Prowadzenie: Katarzyna Czapla-Durska

Miejska Galeria Sztuki OBOK
Pl. K.K. Baczyńskiego 2

Miejska Galeria Sztuki OBOK

Wstęp wolny

30 9.00

SPEKTAKL

Najdalej jutro

reż. Joanna Piwowar-Antosiewicz, Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
Pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

15 zł

Kolejny spektakl dla grup zorganizowanych:
30 października, godz. 18.00

Zapisy: anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

30 11.00

SPEKTAKL

Spektakl z tłumaczeniem na Polski Język Migowy (PJM)

Najdalej jutro

reż. Joanna Piwowar-Antosiewicz, Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
Pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

31 18.00

KONCERT

Budżet Obywatelski
Gabriel Fauré

Messe de Requiem

Chór Cantate Deo z Tychów
Chór Mieszany Klaster z Zabrza
Orkiestra Ponticello
Natalia Łukaszewicz-Charabin – sopran
Benedykt Szostok – baryton
Michał Brożek – dyrygent

Kościół
pw. Krzyża Świętego
ul. Bzów 15

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wtęp wolny

Foto: Ireneusz Kaźmierczak

Odszedł Mistrz

ALOJZY LYSKO (1942–2026)

Zmarł Alojzy Lysko, wybitny Górnoślązak i wielki humanista. Jego twórczość pisarska inspirowała i otwierała oczy na trudne i zawiłe losy Górnoślązaków w XX wieku.

Alojzy Lysko był pedagogiem, nauczycielem, dyrektorem Szkoły Górniczej KWK Ziemowit w Lędzinach. Pierwsze teksty podpisane Jego imieniem i nazwiskiem czytałam w książkowych Kalendarzach Górniczych wydawanych przez Kopalnię Ziemowit. Ta zielona seria kalendarzy pod Jego redakcją wciąż stoi na półce w mojej biblioteczce.

Pisarzem i historykiem był z zamiłowania. Ukochał swoją rodzinną ziemię, język i wszystko, co *nasze*. Jego opowieści o śląskich duchach, duszkach wprowadzały magię w moje dzieciństwo. Czuł potrzebę, a także opowiedzenia prawdziwej historii Górnoślązaków – mężów i ojców wcielanych do Wehrmachtu i wywożonych na Syberię, wdów i dzieci latami czekających na wieści o bliskich. Opowiadając własną historię, stał się kronikarzem górnośląskiej tożsamości. Książka *Jak Niobe... opowieść górnośląska* i powstały na jej kanwie monodram *Mianujom mie Hanka* wykroczyły poza obszar literatury lokalnej i wprowadziły – także za sprawą genialnej kreacji aktorskiej Grażyny Bułki – losy Górnoślązaków na sceny Polski i Europy.

Zbigniew Rokita nazywał Go śląskim Wernyhorą. Kazimierz Kutz mówił o Nim, że „ma w sobie szczególną świętość". „Mocarz, gigant pracowitości. Wielki Ślązak" – tak pisze o nim dr Maria Lipok-Bierwiaczonek. Nie będę wymieniać nagród, odznaczeń i honorowych tytułów, które otrzymał. Do tych informacji można łatwo dotrzeć.

Alojzy Lysko przez dwanaście lat był członkiem Rady Muzeum Miejskiego w Tychach. W swoich oficjalnych kanałach żegnały go media, samorządy i instytucje kultury z całego Śląska. Kondolencje złożył na swoim profilu także prezydent Tychów Maciej Gramatyka.

Spoczął na cmentarzu przy Kościele Narodzenia św. Jana Chrzciciela w rodzinnych Bojszowach, w których spędził całe swoje życie. Cześć Jego Pamięci.

Sylwia Witman

Foto: Grzegorz Krzysztofik

Ostatni spektakl Sławomira Żukowskiego

WYDARZYŁO SIĘ

Idą jeden za drugim. Kilku ślepców. Nie widzą drogi. Nie wiedzą, dokąd prowadzi. Trzymają się siebie i długiego poziomego kija. Pierwszy traci równowagę. Za chwilę pociągnie za sobą następnego. Potem kolejnego. Tak wygląda *Przypowieść o ślepcach* Pietera Bruegla Starszego, szesnastowiecznego malarza niderlandzkiego.

I właśnie ten obraz ożył na scenie. *Ślepcy według Bruegla* byli ostatnim spektaklem Sławomira Żukowskiego i Teatru Belfer – czyli zarazem BELFEgoRa, bo pod tą nazwą większość z nas pamięta tę grupę.

„Teatr ma umrzeć razem ze mną" – powiedział Żuk, kiedy po raz ostatni odwiedziłam go w hospicjum. Żuk – bo tak mówili do Sławomira Żukowskiego bliscy.

Ostatni spektakl pokazano tylko raz – 4 września 2026 roku – w terminie, który sam wcześniej zarezerwował. Dokładnie według jego wskazówek. Doprowadzeniem przedstawienia do końca zajął się Piotr Kumor – jeden z założycieli tyskiego Teatru TCR, a zarazem aktor BELFEgoRa. Od początku był inspicjentem tego spektaklu, ustalał z Żukowskim jego założenia, a potem słuchał instrukcji przekazywanych „z łóżka" i przenosił je na scenę. Trudno opowiadać historię cudzym językiem. A język Żuka był językiem obrazu.

Żukowski był także plastykiem i właśnie dlatego spektakli BELFEgoRa nie tylko się słuchało. Na nie się patrzyło. Liczyły się światło, kolor, kompozycja, gest, ustawienie aktorów.

Piotr Kumor mógł zrobić ten spektakl po swojemu. Nie zrobił. Precyzyjnie trzymał się wskazówek, bo to nadal miał być spektakl Żukowskiego.

Żuk wiedział, kogo chce zobaczyć w obsadzie. Mieli zagrać ludzie, których znał i którym ufał. „Ci, którzy mieli tu być". Były więc „dzieci BELFEgoRa" – jak nazywał młode pokolenie, które dołączyło do zespołu po jubileuszu dwudziestolecia: Alina Bachara, Marcin Stachoń i Piotr Kumor. Byli też weterani: Wojciech Wieczorek, Henryk Bielas, a także Józef Adamczyk i Jerzy Zawadzki. („Wyrobił się, Agnieszko" – powiedział mi kiedyś Żuk o Zawadzkim. Miał rację).

Najmocniejsze, a zarazem epizodyczne wejście miała Monika Szydłowiecka. Na scenę wjechała, niczym Goplana w słynnej *Balladynie* Adama Hanuszkiewicza, na motorze. Nie mogło zabraknąć suchego lodu.

Dla kogoś spoza historii BELFEgoRa to drobiazg. Dla ludzi tej grupy – legenda. Wszystko zaczęło się przy *Upiorach* w 1989 roku. Żuk wymyślił ciężką mgłę, która miała snuć się nisko nad ziemią. Potrzebował suchego lodu, a wtedy niełatwo go było zdobyć. Oczywiście dał radę i był swoim pomysłem zachwycony.

Aktorzy szybko odkryli sposób, żeby go podpuścić: „Sławek, a będzie suchy lód?". Pytali raz. Drugi. Kolejny. A że Żuk naprawdę wspaniale się denerwował, zabawa trwała w najlepsze. Pytanie o suchy lód wracało przy każdym spektaklu i stało się jednym z żartów, które rozumiała cała BELFEgoRowa rodzina. Dlatego w ostatnim spektaklu suchy lód musiał być.

Ślepcy według Bruegla to tragifarsa. Był śmiech, absurd i żywiołowe reakcje publiczności zwieńczone owacją na stojąco. Ale pod tym wszystkim pozostawała świadomość, czym jest ten wieczór. Bo w teatrze, jak w życiu – to, co zabawne, często stoi blisko tego, co boli.

Najmocniejszy był finał. Motorzystka-Goplana przejęła władzę nad tym dziwnym światem i zaczęła układać kolejnych bohaterów do snu. Jeden po drugim zasypiali. Ci, których Sławomir Żukowski wybrał do swojego ostatniego przedstawienia.

Po chwili znów ruszyli. Jeden za drugim. Jak ślepcy Bruegla. W szeregu, wszyscy trzymali ten sam kij.

I tak zeszli ze sceny. A razem z nimi zszedł z niej BELFEgoR.

Tak, jak chciał Żuk.

Na zawsze.

Agnieszka Kijas

Foto: Stanisław Kasperowicz, Tychy, ul. Budowlanych, ok. 1956 r., fotografia w zbiorach Muzeum Miejskiego w Tychach

Malownicze osiedle

TRZECIM OKIEM – 75 KAT MIASTA

Laureaci konkursu na plan nowego miasta, Hanna Adamczewska i Kazimierz Wejchert, swoje prace projektowe skupili nie tylko na ogólnym kształcie całości, ale też zajęli się poszczególnymi osiedlami. Pierwszym z nich było Osiedle B. Przyglądając się mu, możemy zastanowić się nad odpowiedzią na pytanie: co jest w nim wyjątkowego?

Tuż po wojnie Hanna Adamczewska i Kazimierz Wejchert wraz ze swoimi studentami z wydziału architektury Politechniki Warszawskiej w sześćdziesięciu ośmiu miastach ówczesnych województw szczecińskiego i olsztyńskiego wykonali badania przestrzenne. Inwentaryzacje odbywały się w ramach wakacyjnych praktyk studenckich. Możemy sobie wyobrazić, jak wymagające to było zadanie – nie wszędzie dojeżdżała kolej, komunikację autobusową dopiero organizowano po wojnie, można było jednak liczyć na uprzejmość właściciela furmanki, a na miejscu na gościnność mieszkańców, bo środki na noclegi i wyżywienie nie zawsze wystarczały. Doświadczenia tam zdobyte były jednak nie do przecenienia.

Urbaniści analizowali układy przestrzenne badanych miast, mierzyli przekroje placów i ulic, rysowali pierzeje rynków i elewacje kamienic. Przedmiotem ich badań były sposoby kształtowania ulic jako wnętrz urbanistycznych. Z praktyk wracali z teczkami pełnymi pomiarów, planów i szkiców. Nad fotografię przedkładali rysunek, który wymagał dłuższego, i tym samym bardziej wnikliwego, przyjrzenia się miastu, ulicy i budynkowi.

Można tutaj zadać pytanie: jaki te miasta miały związek z Tychami? To tutaj właśnie doświadczenia i spostrzeżenia zdobyte w czasie praktyk ze studentami architekci wdrożyli w życie, czyli w projekt Osiedla B. Urbaniści zrezygnowali z monumentalnych symetrycznych założeń na rzecz przestrzeni, w której człowiek czuje się dobrze.

Ulice osiedla poprowadzili łagodnymi łukami, wyginającymi się w jedną lub w drugą stronę. Zaplanowali jeden główny plac, czyli dzisiejszy Plac Baczyńskiego, i dwie przestrzenie zielone, czyli skwer pomiędzy ulicami Bohaterów Warszawy a Brzozową i ten przy ulicy Budowlanych, gdzie znajduje się rzeźba *Chłopców z gęsią*. Niewysokie bloki, które mają trzy lub cztery piętra, zostały postawione przy krawędziach ulic, tworzą malownicze pierzeje. Niektórym budynkom projektanci dodali podcienia, pod które wchodzi się pod półokrągłymi arkadami. Główny plac osiedla miał pełnić funkcję najważniejszej przestrzeni publicznej. Tutaj powstało Kino Andromeda, tutaj działała kawiarnia Mimoza, tu także znajdowały się sklepy, których witryny ozdobiono neonami z napisami: „Delikatesy", Społem", „Ryby" i „1001 Drobiazgów".

Urbaniści stworzyli w Tychach malownicze osiedle w skali skrojonej na miarę człowieka. Zaprojektowali wówczas swoją architektoniczną wizytówkę, prezentując wiedzę i umiejętności w kreowaniu przestrzeni. Spacerując po tyskim Osiedlu B, możemy odnieść wrażenie, że się przechadzamy w jakimś bliżej nieokreślonym w historii czasie po kameralnym miasteczku.

Anna Syska
Muzeum Miejskie w Tychach

lat miasta TYCHY

Prezydent Miasta Tychy
Maciej Gramatyka zaprasza

FESTIWALOWA JESIEŃ W TYCHACH

2–4 października
AUKSODRONE
Mediateka
auksodrone.com
bilety: ticketmaster.pl

6–11 października
LOGOS FEST Tyski Festiwal Słowa
Teatr Mały w Tychach
teatrmaly.tychy.pl
bilety: biletyna.pl, kasa Teatru Małego

17–24 października
ŚLĄSKA JESIEŃ GITAROWA
Mediateka
guitar.tychy.pl
bilety: ticketmaster.pl

19–21 listopada
YUVA Dni Młodzieżowe
Miejska Biblioteka Publiczna
mbp.tychy.pl
wstęp wolny

22–29 listopada
TYSKIE SPOTKANIA TEATRALNE
Teatr Mały w Tychach
teatrmaly.tychy.pl
bilety: biletyna.pl, kasa Teatru Małego

Zniżki na imprezy biletowane z Tyską Kartą Mieszkańca AZetką

TYCHY DOBRE MIEJSCE

AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy · teatr mały tychy · Miejskie Centrum Kultury w Tychach · Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach · Muzeum Miejskie w Tychach